tantadruj

priloga primorskih gledališč

slovensko stalno gledališče teatro stabile sloveno

SNG NOVA GORICA

GledališčeKoper TeatroCapodistria

primorske novice

Primorski dnevnik

Čas nastane šele takrat, kadar se predmet v prostoru premika. Je in ostane skrivnost, razodeta v gibanju, ki prihaja od znotraj navzven in nasprotno.

Michal Rynia, Nastja Bremec Rynia: Geometrija padca

SNG Nova Gorica, 2026/2027

FOTO: JERNEJ HUMAR

FOTO: PETER UHAN

23. november, Pet vrst tišine, SNG Nova Gorica, mali oder • Intimna drama o družinskem nasilju. Po udeležbi na festivalih 11. FemArt na Kosovem, 59. Borštnikovo srečanje, Balkanski gledališki festival v Blagoevgradu in po gostovanju v gledališču Teatro Rasi v Raveni bo novembra v Bukarešti v programu International Theater Season. Pred predstavo doma bo pogovor: Pogled stran: sokrivi v tišini?

FOTO: ASIANA JURCA AVCI

27. november, Amo essere, SNG Nova Gorica, mali oder • Avtorski projekt Mladega odra AMO zastavlja vprašanje, kako svoje telo v sodobnem svetu doživlja mlado dekle. Devet srednješolk je pod mentorstvom Mojce Madon izhajalo iz poezije Žilažili in drame Tekst telesa Anje Novak - Anjute. Predstava je prejela nagrado vizionar za najboljšo predstavo v celoti na Festivalu mladinske kulture Slovenije Vizije.

Gostujoče predstave, posebni dogodki in gostovanja skozi fotografski objektiv

Sokrivi v tišini, komične Pegule in predpraznična Laponska

FOTO: AVDITORIJ PORTOROŽ

22. november, Pegule, SSG - ”Pegula je človuk, ka si je napravu škuodu že s tem, da je na svetu, že s tem, da se je rodu ...” piše Iztok Mlakar v svoji komediji Pegule, ki s pristnim primorskim humorjem prinaša na oder komično kriminalko. Uprizoritev Avditorija Portorož bo odprla popoldanski abonmajski sklop SSG. Enkratna ponovitev bo opremljena z italijanskimi nadnapisi.

FOTO: MANCA JUVAN HESSABI

3. december, Kozma Ahačič v Trstu • Pogovori z znamenitimi osebnostmi niza Na stičišču se bodo v SSG nadaljevali z izjemnim srečanjem v sklopu pobude Inštituta ZRC Sazu Ta veseli dan kulture s Franom in prijatelji v Trstu, ki predvideva v dopoldanskem času predstavitev novosti na jezikovnih portalih. Vrhunec dneva bo pogovor z referenčnim jezikoslovcem in literarnim zgodovinarjem dr. Kozmo Ahačičem, ki ga bo vodila novinarka Poljanka Dolhar.

FOTO: JAKA VARMUŽ

12. december, Loli, Boli in svet, poln čudes, Gledališče Koper • Po skoraj dveh letih si mladi gledalci na koprskem odru lahko znova ogledajo zabavno, vendar poučno predstavo, v kateri naslovna junaka, upokojeni morski volk Boli ter njegova zvedava vnukinja Loli, otroke seznanjata z osnovnimi geografskimi značilnostmi Slovenije, Zemlje in vesolja.

FOTO: JAKA VARMUŽ

9. december, Laponska, Gledališče Koper • Že peto leto zapored se v prazničnem decembru na oder Gledališča Koper vrača božična komedija o družinskih skrivnostih in nasprotjih med urejeno finsko družbo ter “ležernostjo in neodgovornostjo” mediteranskega načina življenja. Ponovitvi Laponske na matičnem odru sledijo še gostovanja v Velenju, Šentvidu pri Stični, Cerknici, Medvodah in Trbovljah.

Večer v gledališču posvečen Zofki Kveder

Življenje kakor morje

V soboto, 21. novembra, ob 20. uri bodo v Mali dvorani SSG na večeru iz niza Ars teatralis sodelovala tri primorska gledališča, saj bodo nastopili igralci tržaškega, koprskega in novogoriškega gledališča. Program s sugestivnim naslovom Življenje kakor morje bo poklon pesnici Zofki Kveder ob stoletnici smrti.

Literarni večeri s predvajanjem v živo na Programu Ars in na slovenskem radijskem programu RAI so zbrani trenutki, ko se publika v popolni tišini zamisli ob umetniškem branju (in velikokrat tudi ob glasbenih izvedbah) v Mali dvorani SSG. Dr. **Katja Mihurko** je tokrat snovala program, v katerega je uvrstila pisateljičina besedila, povezana z morjem in Trstom. Profesorica na Univerzi v Novi Gorici se z življenjem in delom Zofke Kveder ukvarja že dolgo in poglobljeno: leta 2003 je izdala monografijo z naslovom *Drzno drugačna; Zofka Kveder in podobe ženskosti,* uredila je pet zvezkov zbranih del Zofke Kveder (2005-2018), prve avtorice, uvrščene v to prestižno zbirko. Poleg tega je programska vodja leta Zofke Kveder pri Mestu žensk in glavna urednica elektronske zbirke *Pisma*, ki med drugimi hrani skoraj tristo pisem Zofke Kveder. Letos je izšel njen izbor avtobiografske proze Zofke Kveder z naslovom *Vse silno, popolnoma brez mej*.

Tekste, ki jih je dr. Mihurko izbrala za tržaški večer, bodo interpretirali igralci **Ana Facchini**, **Primož Forte** in **Anja Drnovšek**, ob glasbeni spremljavi v živo **Andrejke Možina**. Režiser literarnega srečanja je **Alen Jelen**.

Zofka Kveder se je rodila leta 1878 v Ljubljani v delavski družini. Zgodaj se je osamosvojila, opravljala je različna dela, med drugim je kot uradnica delala v Kočevju. Leta 1899 se je preselila v Trst, kjer je delala v administraciji časnika *Edinost* in pomagala Marici Nadlišek pri urejanju časopisa *Slovenka*. Že zgodaj so jo zanimala ženska in socialna vprašanja. Iz Trsta je kmalu odšla v Švico na študij, ki pa ni trajal dolgo. Preselila se je v München, v Prago in nato v Zagreb, kjer je leta 1926 umrla. •

FOTO: OBLIKOVANJE PODOBE ANDREJ PISANI

V soboto bo Zofka Kveder središče večera Ars teatralis s prenosom na Programu Ars.

Nova uprizoritev ssg v režiji Nenni Delmestre

Kaj pomeni zmaga?

Medtem ko se iztekajo razprodane ponovitve uspešne predstave Žile Lise Wentz, s katero je Slovensko stalno gledališče odprlo niz letošnjih uprizoritev, so se v tržaškem Kulturnem domu že začele vaje za naslednjo premiero, ki bo na sporedu od 17. decembra in bo tokrat komedija.

Člani igralske ekipe SSG (**Nikla Petruška Panizon**, **Franko Korošec**, **Tina Gunzek** in **Primož Forte**), ki v teh dneh gostujejo po Sloveniji tudi z uspešnico *Prebrisane male laži*, so začeli novo sodelovanje z režiserko **Nenni Delmestre**, ki je zanje izbrala originalno špansko komedijo *Zmaga* avtorskega dvojca **Cristina Clemente** in **Marc Angelet**. Tekst v prevodu **Marjete Drobnič** raziskuje, kako starši pogosto projicirajo svoje neizpolnjene sanje in ambicije na svoje otroke, ne da bi upoštevali, kaj si ti sami želijo. Vse to se prepleta v ostri, duhoviti in zelo zabavni komediji, v kateri starši odkrivajo naravo družinskih odnosov in družbeno zaznamovane tekmovalnosti, ki ni vedno v sozvočju z željami otrok.

Zgodba se dogaja med finalom Evropskega prvenstva, kjer se družina zbere, da bi skupaj navijala. Toda prava presenečenja ne prihajajo s stadiona, temveč od najstniškega sina Martina, obetavne, mlade nogometne zvezde, ki napove, da se želi odpovedati športni karieri. Starši ostanejo brez besed: odpovedati se svetli karieri zaradi ljubezni, umetnosti ... ali kakšnega nepričakovanega razloga? Med razveljavljenimi goli, družinskimi skrivnostmi in starimi zamerami se razkriva duhovit in ganljiv portret družine, ujete med željo po nadzoru in pogumom.

Nenni Delmestre, hrvaška gledališka režiserka s furlanskimi koreninami sodeluje že dolga leta s tržaškim gledališčem, kjer je vedno uprizorila zelo originalna besedila in komedije z aktualnim sporočilom, kakršna bo tudi *Zmaga*. V času, ko vsi želijo prednjačiti, bo ta predstava govorila o tem, da kdor stremi po uspehu, se mora najprej soočati s porazom. Uspeh včasih ni tam, kjer smo ga iskali. •

FOTO: LUCA QUAIA

Nenni Delmestre bo v SSG režirala komedijo Zmaga.

Nedeljske Glasbene matineje

Dvanajsta izvedba s petjem, strunami in tipkami

Foaje balkona Slovenskega stalnega gledališča je že dvanajst let oder nedeljskih srečanj s komorno glasbo Glasbenih matinej, ki jih Glasbena matica prireja s sodelovanjem umetniškega vodje Črtomirja Šiškoviča. Letos se bodo koncerti začeli na praznični dan svetega Miklavža, 6. decembra, ko bo ob 11. uri na sporedu recital harfista Lorenza Montenza.

Posebnost tega koncerta bo uporaba baročne harfe v programu, ki obsega dela avtorjev 17. in 18. stoletja. Italijanski glasbenik je študiral na prestižni šoli Guildhall v Londonu in na rimski Akademiji svete Cecilije ter poučuje zgodovino historičnih harf na Kraljevem inštitutu za staro glasbo v Antwerpnu. Že več let se posveča igranju na zgodovinskih instrumentih in aktivno sodeluje pri ponovnem odkrivanju poznobaročnega repertoarja.

24. januarja bo iz Španije pripotoval **Duo Corendins**, ki ga sestavljata violončelist **Gabriel Fiol** in pianist **Alejandro Calafat**. Francoski in slovenski avtorji bodo snov tega koncerta, ki bo nagovoril z liričnimi in intimnimi vtisi. Calafat je profesor klavirja na konservatoriju na Mallorci in je poučeval vokalni repertoar na Glasbenem konservatoriju Balearskih otokov. Na španskem otoku se je rodil tudi Gabriel Fiol, ki je razvil živahno koncertno kariero, v kateri združuje klasično glasbo z jazzom, ljudsko glasbo, pop in filmsko glasbo.

21. februarja bo sledil koncert priljubljene pevke in cenjene vokalistke **Martine Burger**, tokrat v duu s pianistko **Aleksandro Naumovski Potisk**. Repertoar slovenske sopranistke obsega številne operne in operetne vloge, vokalno-instrumentalna dela ter samospeve različnih obdobij. Diplomantka zagrebške akademije pevsko delovanje dopolnjuje s pedagoškim in zborovodskim delom. Poučuje namreč na Pedagoški fakulteti Univerze v Mariboru in pri Glasbeni matici Furlanije - Julijske krajine v Trstu ter vodi Otroški pevski zbor RTV Slovenija. V Trstu bo predstavila program samospevov slovenskih skladateljev in tržaških avtorjev. Kot je že tradicija, bodo matineje sklenili 21. marca s koncertom posebno nadarjenega učenca Glasbene matice, ki bo tokrat kitarist **Gabriel Možina**. •

FOTO: CORENDINS

Iz Balearskih otokov prihaja španski duo, ki bo nastopil na Matinejah Glasbene matice.

Decembra ponovno na sporedu nagrajena predstava

Kaj ko bi plesala kar scenografija

Ustvarjalni kolektiv predstave *V potu mojega obraza* režiserja Sebastijana Horvata je junija prejel nagrado tantadruj za najboljšo predstavo v celoti. Pogovor, ki je potekal v času nastajanja uprizoritve z dramaturgom Milanom Ramšakom Markovićem, s koreografinjo in oblikovalko odrskega giba Lado Petrovski Ternovšek ter z igralko Urško Taufer, osvetljuje proces dela in teme, ki jih uprizoritev odpira. Predstava bo na domačem odru ponovno na sporedu 3. decembra, januarja pa bo gostovala v HNK Ivana Zajca na Reki.

Kristina K. Mihelj

FOTO: PETER UHAN

Prizor iz nagrajene predstave V potu mojega obraza, ki bo na domačem odru ponovno na sporedu 3. decembra, januarja pa bo gostovala v HNK Ivana Zajca na Reki.

• **Kaj je osnovna misel, ki vas je gnala pri ustvarjanju predstave?**

Lada: "Gre za potovanje skozi časovne okvire, pa tudi za iskanje tistega, kar jim *ne* pripada. Predstava omogoča menjavanje fokusa - pogled na celoto in hkrati na posamezen lik, pri čemer sta kolektivna in individualna prisotnost enako pomembni. Izvedba se zato ne opira na hierarhijo, temveč se gradi skozi sočasno prisotnost elementov: scenografije, rekvizitov, situacije in detajlov telesa."

Milan: "V zvezi s tehnologijo in spremembami, ki jih ta prinaša, je bilo vedno veliko upov, fantazij in strahov, vendar to za današnji čas velja bolj kot kadarkoli prej. Danes živimo v senci t. i. *AI mehurčka*, čigar prihod so zaznamovale velike spremembe tako na področju kulture kot tudi ekonomije. Naša predstava se ukvarja prav s temi močnimi (in nasprotujočimi si) občutji, ki jih prebuja situacija, v kateri se nahajamo. Na formalni ravni nas je zanimalo raziskovanje spremembe registra, v katerem občinstvo gleda gledališče. Naša želja je bila, da skupaj z ansamblom SNG Nova Gorica ustvarimo predstavo, ki bi določen družbenopolitični problem obravnavala koreografsko - brez velikih dramskih situacij."

Urška: "Gledalec je povabljen, da ne rečem prisiljen, da začne gledati in si zadevo osmisli na svoj način. Ko se zdaj že bližamo temu, da stvari sedajo na svoje mesto, se mi zdi, da smo igralci in ostali, ki se nam pridružijo na odru (scenski delavci, šepetalka), skupaj s sceno ter rekviziti neločljiv živ organizem, organizem, odvisen drug od drugega."

• **Kako ste iz osnovne misli, ki vas je zanimala, našli obliko oz. formo, skozi katero jo boste predali?**

Milan: "Vsako predstavo, ki jo skupaj ustvarjamo, ekipa pod vodstvom Sebastijana pripravlja dolgo in temeljito. To pomeni, da od začetka dela na predstavi do prve vaje pogosto mine tudi šest mesecev; v tem času se - začenši s konceptualno zasnovo - postopoma vzpostavlja skica, na kateri bomo skupaj z igralci gradili predstavo. Ne glede na to, ali se ukvarjamo s klasičnim besedilom ali z avtorskim projektom, kot je ta, je prvo, s čimer se ukvarjamo, branje primarne in sekundarne literature ter izobraževanje. Nato sledi moj najljubši del procesa, to je oblikovanje stališča - osnovne misli, kakor ti praviš - in zatem izoblikovanje koncepta. To pomeni sočasno delo na vsebini predstave in njeni formi - prvo izhaja iz drugega. Pri tej predstavi nas je vzporedno z razmišljanjem o vseh temah, o katerih sem govoril prej, zelo hitro prevzela želja, da bi človeško telo obravnavali kot del scenografije, vse skupaj pa kot koreografski material. Želeli smo videti, kako bi bilo, če bi scenografijo pripravili do tega, da pleše."

Urška: "Ukvarjamo se s tem, s čimer se igralec nikoli ne ukvarja: truditi se moramo, da se ne zgodi nič. In to je izziv. V nas, igralcih, poteka boj s tem, da ne bi ustvarjali konfliktov, zgodb, dogodkov, ampak da uprizorimo vse kot en dogodek, kot nekakšna živa slika."

• **Katera pa je bila tokrat literatura kot podlaga za predstavo?**

Milan: "Na vajah smo z igralci brali knjigi *Tehnofevdalizem* Janisa Varufakisa in *Tujost kapitala* Primoža Kraševca."

Urška: "Primož Kraševec je imel za nas predavanje, ki je bilo zelo inspirativno. Nekaj priporočenega sem prebrala, sem pa nazadnje skozi študij brala nekaj drugega *Tkanino vesolja*, ki mi je prišla naključno v roke in se mi zdi, da mi je dala veliko vpogleda v to, kar delamo, čeprav iz popolnoma druge smeri."

• **Kakšen je vaš osebni odnos do tehnološkega napredka in do ekspanzivne digitalizacije, ki smo ji danes priča?**

Lada: "Tehnologija je orodje, nastalo iz nuje in radovednosti. Ljudje imajo že od nekdaj potrebo po raziskovanju, izboljševanju in ustvarjanju, vprašanje, za kakšen namen se tehnologija razvija, pa je vedno vprašanje njene uporabe in zlorabe, kar ni značilno zgolj za tehnološki napredek. Človeški dejavnik še vedno odloča, vendar te odločitve, kot lahko vidimo, pogosto niso vodene z zrelostjo, odgovornostjo ali z zavedanjem o posledicah."

Urška: "Sem otrok staršev, ki so bili zelo proti tehnologiji. Zelo dolgo nismo imeli niti televizije. Imela sem edino en walkman, ki pa ni delal, če si hodil. Hvala bogu sem imela izkušnjo Vodic, Gorenjske, gozdov, šole, v katero sem hodila čez koruzno polje. Potem pa je vse to kar naenkrat postalo del mojega življenja. Ta pogled na svet skozi ekran. Še huje pa je, ko se spomnim, kako so mi starši govorili 'kaj toliko gledaš v telefon', čez nekaj let pa je tudi njih povleklo vanj. Vsi smo se nekako ujeli v to - in ta del se mi zdi kisel. Mislim, da imamo vse mehanizme, da začnemo živeti eno grozljivo, odtujeno življenje. Sem pa v zadnjem času poskušala pogledati na vse to tudi z druge perspektive, ki ni tako odklonilna. Ampak vseeno mi gre na živce, da tehnologija mogoče res vedno bolj razume nas, mi pa vedno manj razumemo tehnologijo."

Milan: "Jaz sem bil to, kar bi danes imenovali *early adopter*, zahvaljujoč mojemu očetu zaradi njegovega zanimanja za tehnologijo in prav tako njegovemu očetu. Bili smo med prvimi, ki smo imeli računalnik (ZX Spectrum), in nikoli nisem nehal gojiti velikega zanimanja za računalnike in tehnologijo nasploh. Ko sem v začetku tega tisočetja spoznal svet Linuxa in *free softwara*, sem odkril pravi emancipacijski potencial, ki ga tehnologija lahko ima. Na začetku dobe interneta se je zdelo, da svobodno izbiranje, konzumiranje knjig, filmov, znanja in kulture izhaja iz logike te nastajajoče tehnologije. Postal sem del skupnosti ljudi, ki so tehnologijo doživljali kot skupno dobro ('commons') in ki so s kolektivnim delovanjem poskušali preprečiti, da bi se internet preobrazil v to, kar je danes: niz komercialnih fevdov, namenjenih širjenju imperialističnih in fašističnih ideologij." •

(Celoten intervju je dostopen na spletni strani predstave: *www.sng-ng.si/sl/repertoar/ponovitve/v-potu-mojega-obraza/*.)

Gostovanje HNK Zagreb s predstavo Maria Stuart

Maria Stuart: Soočenje dveh kraljic

V torek, 15. decembra 2026, ob 20.00 bo v Slovenskem narodnem gledališču Nova Gorica gostovalo Hrvatsko narodno kazalište Zagreb s predstavo Maria Stuart. Uprizoritev v režiji in koreografiji Matije Ferlina, v kateri v naslovnih vlogah nastopata Jadranka Đokić kot Marija Stuart in Nina Violić kot Elizabeta I., je eno najznamenitejših dramskih besedil nemškega dramatika Friedricha Schillerja

Schillerjeva drama nas popelje v Anglijo 16. stoletja, v zadnje dni škotske kraljice Marije Stuart, ki je kot politična zapornica odvisna od odločitve svoje sorodnice in tekmice, angleške kraljice Elizabete I. V središču so usodno srečanje in spopad dveh kraljic ter njun neizprosen boj za oblast, prestol in lastno svobodo: Marija je strastna in neuklonljiva, Elizabeta zadržana in preračunljiva. Obe sta ujeti v položaj, v katerem se osebna čustva, politični interesi ter legitimnost oblasti ne morejo ločiti.

Njuno srečanje, ki se v resničnosti nikoli ni zgodilo, je odločilni obračun, v katerem se razkrijejo zamolčane zamere, strahovi in želja po premoči. Ferlin zgodovinsko snov bere skozi sodoben odrski jezik. Z ironijo in nepričakovanimi premiki odpira vprašanja, kako nastaja javna podoba vladarja in koliko je v političnih odločitvah prostora za človeka. Hrvaški kritiki so izpostavili precizno strukturirani odrski prostor, ritem odnosov ter premišljeno igro telesa in glasu. Izstopa tudi raba popkulturnih elementov. V ospredju tako ni le zgodovinski spor, temveč vprašanje, kako se zasebna ranljivost spremeni v politično orožje in kako oblast poseže v najbolj intimne odločitve.

V Novo Gorico to gostovanje prinaša srečanje z enim temeljnih del evropske dramatike in sodobno interpretacijo, ki preverja, kako živa je klasika danes. •

FOTO: JELENA JANKOVIĆ

Jadranka Đokić igra naslovno vlogo Marije Stuart.

Nova plesna uprizoritev

Kosovel navdihnil tudi plesalce

V Kosovelovem letu se je Slovensko narodno gledališče Nova Gorica poklonilo umetnosti velikega pesnika s tremi uprizoritvami. Vsaka je v povsem samosvojem gledališkem jeziku sledila navdihom iz življenja in dela Srečka Kosovela.

Septembra sta bili dve dramski premieri. Najprej v EPICentru dokumentarna pravljica *Jesen moje mladosti*, pri kateri je režiserka **Patrizia Jurinčič Finžgar** odrsko priredila korespondenco med Srečkom Kosovelom in Fanico Obid (predstava bo ponovno na sporedu konec novembra). Sledil je odrski kalejdoskop *Noč v Zagorju* **Aleša Bergerja** v priredbi in režiji **Nede R. Bric** (ponovno konec decembra).

V začetku novembra pa je bila plesna premiera *Geometrija padca* **Michala Rynie** in **Nastje Bremec Rynia**, ki je nastala v koprodukciji z MN Dance Company, s Cankarjevim domom v Ljubljani in z Evropsko prestolnico kulture GO! 2025. Priznana koreografa in dolgoletna sodelavca novogoriškega gledališča sta se v uprizoritvi osredotočila predvsem na sporočilnost Kosovelovih misli iz zbirke *Integrali* in na konstruktivizem, ki je navdihnil tudi scenografsko zasnovo. Iz nabora številnih kreativnih impulzov se je izluščila uprizoritev, ki tematizira človekovo samoto, razočaranje in obup, zavzema kritično stališče do družbenega ustroja ter reflektira padec kot akt, ki odpira možnost preporoda.

Fragmente Kosovelovih misli in pesmi sta postavila za izhodišče ter jih uglasbene prepletla s plesom v njunem prepoznavnem koreografskem jeziku: dovršena tehnika se pretaka v ekspresivno moč urbanih plesnih stilov, ples je čustveno in dramatično komunikacijsko sredstvo, telo pa je medij za prenos psiholoških stanj posameznika. Nastala je predstava o "gibanju, ki prihaja od znotraj na zunaj in nasprotno" (Srečko Kosovel).

Pesnikova občutja in miselni koncepti so v *Geometriji padca* transformirani v dinamično odrsko upodobitev, v kateri plesalci MN Dance Company skozi preplet eksplozivnih skupinskih formacij in ranljivih, intimnih prizorov utelešajo ritem in napetost pesnikovih *Integralov*. S tem gledalcu ponujajo celostno, vizualno čisto, a hkrati izjemno močno in pretresljivo gledališko izkušnjo. Predstava bo ponovno na sporedu jutri - četrtek, 19. novembra. •

FOTO: JERNEJ HUMAR

Prizor iz predstave Geometrija padca MN Dance Company

Obrazi zakulisja

Moto uspešnega odrskega mojstra Ipavca: "Nima kej bet!"

Damir Ipavec, odrski mojster SNG Nova Gorica, vsako predstavo pozna do najmanjše podrobnosti. Zaveda se, da mora predvideti nepredvidljivo in poskrbeti, da se na odru vse zgodi ob pravem trenutku. Varno. In nevidno. Delo njegove ekipe je uspešno takrat, ko ga nihče ne opazi. Paradoks nevidnosti poklica. Če bi občinstvu lahko z enim odrskim elementom opisal svoje delo, bi ga odpeljal k dvižnim vlekom: "Da vidijo to magičnost 'cugov' - kam izginejo sedemmetrske kulise in kako se nad odrom dvigajo tudi dvajset metrov visoko. Hitro bi jim bilo jasno, da gledališče ni le čarovnija, da je potrebno veliko ljudi, tehnike in znanja, da se odpre zavesa in zgodi vsa tista magija."

Tina Krog

Na odru SNG Nova Gorica **Damir Ipavec** dela že 32 let. Za njim je nešteto dvoran, scenografij, premier. Nešteto tovornjakov. Doživel je še zadnje tri mesece Primorskega narodnega gledališča v Solkanu in nato pomagal pri selitvi v novo gledališko hišo narodnega gledališča, kjer se mu je "odprl nov svet - vse je bilo večje, novo, moderno". Še vedno ne more pozabiti otvoritvene predstave *Krst pri Savici* (**Janez Pipan**, 1994): "To je bilo nekaj neverjetnega. Sneg smo metali z lopatami, sodelovali smo vsi odrski delavci." Prvo gostovanje je doživel v Splitu s predstavo *Glorija* (Denis Poniž, 1992): "Scenografijo smo naložili v kar tri tovornjake. Tam sem prvič videl, kako gledališki stroj deluje. Zdelo se mi je, kot da sem prišel v vesolje." Zelo rad se spominja tudi scenografsko posebne predstave *Roberto Zucco* (**Eduard Miler**, 2000), največja scenografija kariere pa je zagotovo na Borštnikovem srečanju nagrajena scenografija **Branka Hojnika** v predstavi *1973* (**Tomi Janežič**, 2025).

Začel je kot odrski delavec. Takratni inspicient **Boro Vujičić**, "najboljši inspicient", mu je prve dni zaupal odpiranje in zapiranje zavese: "Zaradi treme in strahu, da kaj zafrknem, sem zaveso odprl in nato celo dvourno predstavo stal ob njej in čakal Borotov znak, da jo zaprem." (smeh) Pozneje je postal pomočnik odrskega mojstra **Staška Mariniča**, ki mu je postavil trdne temelje, s katerimi je po njegovi smrti lahko prevzel njegovo delo. Naučil ga je, kako delati varno, natančno in dovršeno.Skupaj sta preživela veliko časa. Delila sta si delo in tudi rock'n'roll: "Bil je kot brat. Še vedno ga pogrešamo."

Delo odrskih delavcev se začne s prvo merilno vajo s scenografom: "Takrat naredimo markacijo z belim gledališkim trakom, da preverimo vizuro, za orientacijo postavimo začasne kulise. Ko je scenografija narejena, jo prevzamemo, do zadnjega detajla ponavljamo postavitve in po potrebi v dialogu s scenografom prilagajamo različnim odrom." Med predstavo se ekipa v zakulisju nevidno premika: "Vsi smo oblečeni v črno, za črnimi kritji hodimo tiho v neslišni obutvi. Telefoni so na odru strogo prepovedani. Včasih je treba počakati na glasnejšo glasbo, da se kaj sproti privije ali premakne. Za menjavo scenografije med pavzo imamo ponavadi na voljo le petnajst minut. No, včasih smo kot statisti tudi vidni na odru." Gledalec pa večinoma vidi le spremembo, ne pa usklajenih rok, ki so jo omogočile: "Pa vseh tistih ur fizičnega dela nakladanja in razkladanja! Piskanje tovornjaka pri vzvratni vožnji, ki nas opominja, da bo treba naložiti, razložiti, mi pred oči prikliče gledališče, tudi če ni pred gledališčem." (smeh)

FOTO: DAMIR IPAVEC

Damir Ipavec, avtoportret (časopisni izrez)

Vsako predstavo mora poznati do zadnjega vijaka: "Pripravim dokumentacijo, vse izmerim, zapišem in fotografiram. Vsak detajl. Vse stoodstotno preverim. Karabin mora biti zaprt, vijak na mestu in dobro zatisnjen, pohodna površina varna. Scenografija mora biti postavljena ob dogovorjenem času, saj so drugi sektorji odvisni od nas." Odrsko delo ima veliko odgovornost: "Težki odrski elementi se dvigujejo in spuščajo nad igralci in vsaka napaka jih lahko ogrozi." Vedno znova čuti posebno zadoščenje, ko gre vse tekoče in brez napak. Vedno optimističen - "Nima kej bet!" - je njegov znani moto.

Generalko spoštujejo kot predstavo pred občinstvom, saj omogoča odkritje napak in še zadnje izboljšave pred premiero, ki pomeni poseben stres: "Šele po kaki dvajseti ponovitvi se človek malo sprosti." (smeh) Ko se predstava 'upokoji', kulise čez čas odvržejo na deponijo ali podarijo ljubiteljskim gledališčem.

Konstruktivno vodi desetčlansko ekipo: "Najpomembnejše je vzajemno zaupanje. In predaja zavedanja, da gledališče ni cirkus, ampak resno delo." S sodelavci preživi veliko časa, še posebej na gostovanjih: "Moji prijatelji so v bistvu moji sodelavci. Že v očeh jim vidiš, kdaj je kaj narobe. Z njimi sem praktično več kot z družino." Ni vsak za delo v gledališču: "Nepredvidljivost urnikov otežkoča načrtovanje prostega časa. Ni vikendov, ni večerov. Svoje življenje nekako daš gledališču. Poletni dopust je zato dobrodošla nagrada in tolažba hkrati. Mi pa zelo ugaja razgibanost, ki jo gledališče ponuja. Vsaka predstava je čarovnija zase. Novi kraji, novi ljudje. Ta vedno znova novi svet. Nekatere odrske delavce po Sloveniji pa poznam že od moje in njihove mladosti."

Med zunanjimi sodelavci sta za odrskega mojstra najpomembnejša scenograf in režiser. Znotraj hiše pa najtesneje sodeluje z inspicientom, igralsko zasedbo, oblikovalci zvoka in luči, garderoberkami, mizarji in producentom: "Brez ekipnega duha gledališča ni." Izjemno pomemben člen je tudi vodja tehničnih služb, s katerim dobro sodeluje: "Pa srečo imamo, da je med mizarji tudi kakšen nekdanji odrski delavec, ki s to izkušnjo lajša manipulativnost scenskih elementov." Ker šteje vsak gram in centimeter manj.

Prosti čas rad preživlja doma. Je fotograf samouk (objavljen je njegov avtoportret, op. p.), rad kolesari, igra električno kitaro in posluša svojo zbirko tisočih vinilnih plošč black metala. Nekoč je zbiral tudi ptičje pajke in ljubezen do njih nakazujejo njegovi tatuji. Morda vzbuja strah - black metal nosi v sebi, a nudi nežnost, saj je izjemno čustven, zato ni čudno, da se rad crklja s svojima mačkama. Stara mama pa mu je predala ljubezen do kuhanja: "Celo ko skuham sebi, poskrbim za dekoracijo na krožniku." (smeh) Je izjemen estet in pedanten človek, ki potrebuhe prijetno okolje. •

Pred premiero mladinske uprizoritve Lepo je biti znanstvenik avtorice in režiserke Renate Vidič

Veliki finale kviza ali vprašanja, ki spodbujajo radovednost

Zadnje novembrsko sobotno dopoldne se v Gledališču Koper obeta pestro dogajanje. Na ulici in pozneje v veliki gledališki dvorani bodo v neposrednem prenosu brnele televizijske kamere, tehnično osebje bo pod budnim očesom asistenta režije poskrbelo za primerno osvetlitev in opremo televizijskega studia, množica s transparenti opremljenih gledalcev pa bo pred gledališčem navdušeno skandirala imeni tekmovalcev velikega finala kviza Lepo je biti znanstvenik, ki ga koprsko gledališče pripravlja v sodelovanju z nacionalno televizijo.

Miha Trefalt

FOTO: JADRANKA ANĐELIĆ

Renata Vidič

Renata Vidič: Lepo je biti znanstvenik

Režiserka **Renata Vidič**
Scenograf **Marco Juratovec**
Kostumografinja **Anja Ukovič**
Avtor glasbe **Mirko Vuksanović**
Oblikovalec svetlobe **Vid Prinčič**
Avtor videa **Martin Belac**
Lektor **Martin Vrtačnik**
Igrajo: **Rok Matek**, **Luka Cimprič, Ilija Ota**, **Rok Ličen** in **Tina Skvarča**
Premiera: sobota, 28. november 2026, ob 10.30 v Gledališču Koper

V zaključnem obračunu v improviziranem televizijskem studiu v koprskem gledališču se bosta pomerila prekaljena tekmovalca: Zarja Globočnik, dijakinja tretjega letnika umetniške gimnazije, ki v prostem času trenira "hobi horsing", in Dino Deanoti Brvinc, dijak Liceja Franceta Prešerna v Trstu, ki v prostem času igra v glasbeni skupini, se ukvarja s podvodno fotografijo, njegov konjiček pa je gojenje mravelj. Kviz bo kot vedno doslej ob pomoči asistenta Maria Dragiča vodil Enej Riccobon, pravilnost odgovorov obeh kandidatov pa bo tudi na zadnjem soočenju preverjal prof. dr. Strela. Pravila ostajajo nespremenjena, kandidata imata pri vsakem vprašanju na voljo pomoč - polovičko, glas ljudstva ali igrani namig; vsako pomoč pa lahko uporabita samo enkrat. Zmaga tisti, ki doseže večje število točk.

OSNUTEK MARKO JURATOVEC

Scenski osnutek za predstavo Lepo je biti znanstvenik Marca Juratovca za televizijski studio na odru Gledališča Koper

Znanost kot izhodišče za gledališko igro

V uvodu opisano dogajanje bi lahko bilo resnično, tokrat pa je le del gledališke uprizoritve, krstne izvedbe mladinske igre *Lepo je biti znanstvenik*, ki jo v koprskem gledališču podpisuje avtorica besedila in režiserka **Renata Vidič**. Uprizoritev, ki fenomen televizijskega kviza izkoristi za gledališko obravnavo in idejo izpelje z uravnoteženo mero znanja, komičnosti ter mladostne razigranosti, gledalce pa spretno angažira kot goste v televizijskem studiu, v Gledališču Koper ni novost; v Evropskem letu kulturne dediščine 2018 so tam prav tako v režiji Renate Vidič uprizorili gledališki kviz *Lepo je biti Koprčan*, ki je mlade gledalce ob vprašanjih in pravilnih ali napačnih odgovorih tekmovalcev seznanil s kulturno dediščino Kopra, njegovega zaledja in Istre.

Tokratni kviz, v katerem se tekmovalca pomerita v poznavanju znanosti v najširšem pomenu besede, je nastal na pobudo Znanstveno-raziskovalnega središča Koper (ZRS Koper), v sodelovanju z Gledališčem Koper, pojasnjuje avtorica in režiserka Renata Vidič. "Želeli smo ustvariti predstavo, ki bi znanost mladim približala na dostopen, igriv in zabaven način. Pri tem je bilo pomembno, da znanstvene vsebine ne postanejo zgolj učna snov, temveč izhodišče za gledališko igro, humor in radovednost. Predvsem pa smo želeli spodbuditi mlade, da sprašujejo, razmišljajo in odkrivajo svet okoli sebe."

Omenjena tekmovalca Zarja in Dino se bosta pomerila v štirih krogih vprašanj, ki se "znanosti, ki nam pomaga razumeti svet", dotaknejo celovito, obravnavajo najpomembnejše znanstvene discipline, segajo na področje zgodovine znanosti in znanstvenih dosežkov, povezovanja znanosti in umetnosti ter vloge žensk v znanosti ter prevprašujejo mite in resnice o znanosti.

Avtorica in režiserka je pri obravnavi tematike in oblikovanju vprašanj izhajala iz lastnega znanja ter zanimanja za znanost. Vodila jo je tudi osebna fascinacija nad posameznimi znanstvenimi osebnostmi, njihovim življenjem in delom, kot so **Marie Curie**, **Nikola Tesla**, **Galileo Galilei** ... Ob raziskovanju si je postavljala vprašanja, kot so: katere znanstvenice so zaznamovale svetovno in slovensko znanost? Katere splošno uveljavljene trditve sodijo bolj na področje mitov kot preverljivih dejstev? Kateri znanstveni izumi so najbolj zaznamovali naše življenje? In katera vznemirljiva vprašanja še vedno nimajo odgovorov?

Pri raziskovanju si je pomagala s strokovno literaturo, Wikipedijo in umetno inteligenco. Da bi bilo oblikovanje vprašanj čim bolj osredotočeno in vsebinsko zaokroženo, je raziskovanje razdelila na pet tematskih sklopov: Znanost okoli nas, Največji izumi, Ženske v znanosti, Zgodovina znanosti ter Znanost, skrivnosti in prihodnost. Točnost in strokovno ustreznost oblikovanih vprašanj in odgovorov je dodatno preveril profesor fizike **Matjaž Ivančič** z Gimnazije Koper.

Znanost se začne z radovednostjo

Pri izboru vsebin je posebno pozornost namenjala njihovi dostopnosti in zanimivosti za mlajše občinstvo. Želela je oblikovati vprašanja, ki ne bi zgolj preverjala znanja, temveč bi spodbujala radovednost, odpirala nova vprašanja in gledalce morda spodbudila, da o svetu okoli sebe razmišljajo drugače. Zanimalo jo je presečišče znanosti in vsakdanjega življenja, pa tudi nenavadne, presenetljive in manj znane zgodbe iz zgodovine znanstvenih odkritij.

"Za znanstvenimi odkritji vedno stojijo ljudje - posamezniki z nenavadnimi idejami, veliko vztrajnosti, poguma, dvomov in pogosto tudi z zelo razgibanimi življenjskimi zgodbami. Prav človeška plat znanstvenega raziskovanja se mi je zdela zanimiva kot izhodišče za gledališko obravnavo. Želela sem, da mladi ne spoznavajo zgolj imen in odkritij, temveč tudi ljudi, ki so s svojo radovednostjo in vztrajnostjo spreminjali svet."

Pri prenosu znanstvenih vsebin na oder je bilo pomembno najti ravnovesje med stvarnimi, preverljivimi informacijami in gledališko domišljijo. Nekatere znanstvene osebnosti in njihova odkritja so namreč tako nenavadni, njihova življenja pa tako polna presenetljivih okoliščin, da skoraj sama po sebi ponujajo gradivo za gledališko uprizoritev. Tako so posamezne znanstvene teme in odkritja dobili tudi svojo odrsko različico - v obliki kratkih igranih prizorov, dialogov in komičnih situacij, ki gledalcem pomagajo približati znanstvene osebnosti in njihovo delo. Znanstvena dejstva, osebnosti in odkritja so tako postali izhodišče za situacijske komične prizore, dialoge in gledališke zaplete.

Uprizoritev, zasnovana kot snemanje finalne oddaje priljubljenega televizijskega kviza, v katerem se tekmovalca pomerita v znanju, iznajdljivosti in hitrosti razmišljanja, ne želi biti le strogo poučna in dopolnjevati v šoli pridobljenega znanja, temveč želi spodbujati radovednost, raziskovanje in veselje do vsakršnega znanja nasploh: "Zdi se mi pomembno, da

> **"Predvsem smo želeli spodbuditi mlade, da sprašujejo, razmišljajo in odkrivajo svet okoli sebe."**
>
> **Renata Vidič**
> *režiserka*

znanosti ne razumemo kot nečesa oddaljenega, zapletenega in rezerviranega za peščico izbrancev. Znanost se začne z radovednostjo, z vprašanjem, zakaj je nekaj tako, kot je, in z željo, da bi razumeli svet okoli sebe. Pri tem ni pomembno le, koliko odgovorov poznamo, ampak predvsem, ali si upamo spraševati, dvomiti in raziskovati. Znanost ponuja ogromno nenavadnih, presenetljivih in včasih skoraj neverjetnih zgodb, ki so lahko tudi same po sebi zelo dramatične in zabavne. Zanimalo me je, kako jih prenesti na gledališki oder, ne da bi izgubile svojo znanstveno vrednost. Želela sem ustvariti predstavo, v kateri se znanje prepleta s humorjem, tekmovalnostjo in presenečenji ter mladim približa znanost kot nekaj živega, vznemirljivega in povezanega z njihovim vsakdanjim življenjem. Želim si, da bi gledalci iz gledališča odšli z nasmehom in vsaj enim novim vprašanjem, na katerega bodo želeli poiskati odgovor," je prepričana Renata Vidič. "Navsezadnje je tudi gledališče prostor raziskovanja - prostor, kjer postavljamo vprašanja, preizkušamo različne možnosti in iščemo odgovore. In prav v tem se zdi njegova povezava z znanostjo še posebej zanimiva."

Interaktivna situacijska komedija

Da bi v mladih gledalcih lažje spodbudili željo po znanju, je uprizoritev zasnovana kot interaktivna situacijska komedija. Lik asistenta režije Maria Dragiča, ki ga je avtorica vpeljala že v predhodnem kvizu *Lepo je biti Koprčan*, tudi tokrat v dogajanje vpenja humorne vložke in pomenljive komentarje iz ozadja, z vodenjem občinstva, ki z "režiranimi" aplavzi, vzklikanji in "glasom ljudstva" posega v odrsko dogajanje, pa soustvarjajo in dopolnjujejo njihovo gledališko izkušnjo.

Občinstvo tako ni zgolj priča tekmovalnemu obračunu, temveč postane del televizijskega spektakla. Gledalci lahko s svojimi odzivi vplivajo na vzdušje v studiu, navijajo za tekmovalca in sodelujejo pri posameznih odločitvah. Takšna zasnova spodbuja njihovo pozornost in dejavno spremljanje dogajanja, hkrati pa ustvarja občutek skupne igre, v kateri znanje ni le stvar posameznega tekmovalca, temveč postane skupno raziskovalno doživetje.

Z vključevanjem občinstva se meja med gledalci in nastopajočimi večkrat zabriše, gledališka situacija pa se vse bolj približuje resničnemu televizijskemu snemanju. Pri tem se spretno prepletata vnaprej načrtovano dogajanje in spontanost, ki ustvarja prostor za nepričakovane odzive in komične zaplete. Igranje z gledališkimi in televizijskimi konvencijami ter dinamični odnosi med tekmovalci, voditeljem in ekipo v zakulisju tako prispevajo k sproščenemu in igrivemu srečevanju z znanostjo.

Z razgibano strukturo dogajanja, raznovrstnimi gledališkimi elementi in vizualno podobo je predstava dinamična in barvita, ob tem pa informativno bogata, a življenjska in ne le poučna. Namenjena je osnovnošolskim in srednješolskim skupinam ter uspešno povezuje gledališko izkušnjo z učnimi vsebinami. •

Gledališče Koper in slovenski dramski umetniki ob svetovnem dnevu OZN

Predstava in maraton poezije Pet minut do miru

Da mir v svetu ne sme biti le želja, temveč skupna odgovornost vseh nas, dobro ve tudi dramski igralec, član koprskega gledališča Igor Štamulak, ki verjame, da k svetovnemu miru lahko doprinese vsakdo. Iz tega zavedanja je vznikla tudi njegova zamisel, ki je do danes prerasla v projekt Pet minut do miru, da se za mir v svetu lahko bori tudi s poezijo. Projektu, ki sta ga podprla Koroški radio in Mestna občina Slovenj Gradec, se pridružuje tudi Gledališče Koper s predstavo Indijc hoče u Bronx.

Miha Trefalt

FOTO: KOROŠKI RADIO

Maraton poezije je igralec Igor Štamulak sklenil na odru slovengraškega kulturnega doma s Pavčkovo pesmijo Dober dan, življenje.

• **V tem trenutku veliki oboroženi konflikti potekajo v kar osemnajstih državah sveta, zato se vaš projekt *Pet minut do miru* zdi samoumeven apel k svetovnemu miru. Pa vendar - kaj vas je v nekem trenutku nagovorilo, da ste se odločili za mir storiti več, kot nas je zanj pripravljena storiti večina?**

"Pred dvema letoma sem se pripravljal na snemanje koprodukcijskega filma *Tam, kjer se vode zlivajo, se zdi (La bolla delle acque matte)* in se zato za mesec dni osamil; medijev nisem spremljal, dogajanju v svetu nisem sledil. Ko sem po dobrem mesecu znova prižgal televizijski sprejemnik in se soočil z dogajanjem na svetovnih kriznih žariščih, sem sklenil, da moram - v nasprotju z večino, ki je prepričana, da se prav veliko ne da storiti - ukrepati tudi kot posameznik. Verjamem namreč, da moramo za minimalen učinek storiti še veliko! Ker sem rojen v mestu, ki mu je Organizacija združenih narodov leta 1989 podelila naziv glasnik miru, sem slovenjgraškemu županu Tilnu Kuglerju predlagal, da bi mesto, ki se ponaša s takšnim nazivom, lahko več in bolje prispevalo k svetovnemu miru. Predlagal sem mu maraton poezije, ki bi se sklenil z gostovanjem koprskega gledališča s predstavo *Indijc hoče u Bronx*; ta namreč ta odpira vprašanja rasizma, ksenofobije, nasilja in medkulturnega nerazumevanja. Predlog je sprejel in mi zaupal organizacijo dogodka."

• **Četudi na simbolni ravni - kako naj bi poezija doprinesla k svetovnemu miru?**

"Poezija povezuje besedo, ritem, zvok, podobo in čustva ter poslušalca pogosto spodbudi k lastnemu razmišljanju in doživljanju. Zato lahko preseže zgolj pripovedovanje in postane zelo zgoščena oblika umetniškega izražanja. Ker je maraton poezije *Pet minut do miru* potekal na valovih Koroškega radia, ki ga v tistem delu Slovenije posluša veliko ljudi, verjamem, da je tudi poeziji, ki slavi prijateljstvo, ljubezen in mir v svetu prisluhnilo veliko poslušalcev. Verjamem, da so prav s to poezijo ozavestili, da v svetu divjajo vojne, pred katerimi si včasih radi zatisnemo oči."

FOTO: JAKA VARMUŽ

Prizor iz predstave Indijc hoče u Bronx, s katero se Gledališče Koper pridružuje projektu Pet minut do miru.

• **Je res, da ste v okviru projekta *Pet minut do miru* prvo branje poezije pripravili že aprila?**

"Drži. Ob svetovnem dnevu knjige 23. aprila sem v sodelovanju z dijaki slovenjgraške gimnazije v središču mesta organiziral branje poezije. Odziv me je zelo zelo presenetil, saj je pesmim v petek opoldne na prostem prisluhnilo približno petsto ljudi, nekateri med njimi pa so se celo pridružili recitatorjem. To pomeni, da ljudem resnično ni vseeno, kaj se dogaja v svetu! Večina prisotnih je podprla takšna javna branja poezije in bila prepričana, da je s takšnimi manifestacijami treba nadaljevati. Če se s časovne distance danes ozrem na dogodek, vedno pomislim, da je bil ta le nekakšna 'štih proba' za poznejši radijski maraton poezije."

• **Maraton poezije je potekal dva dneva, od jutranjih ur 22. oktobra do večernih ur naslednjega dne. Ker je bila organizacija maratona v celoti v vaših rokah, sprašujem, ali tudi vi stojite za izborom 42 pesmi, ki smo jim lahko prisluhnili na Koroškem radiu?**

"Pesmi je izbrala Dragica Ropič, direktorica slovenjgraške Knjižnice Ksaverja Meška, in bila pri izboru še posebej pozorna na to, da ta onemogoča opredeljevanje za levo ali desno politično opcijo, ne kliče 'na okope', temveč se postavlja na stran slehernika, torej tistih, ki na kriznih, vojnih žariščih najbolj trpijo."

• **K branju pesmi na Koroškem radiu ste poleg članov igralskega ansambla Gledališča Koper povabili tudi igralce iz drugih slovenskih gledališč. Kakšen je bil odziv?**

"V gledališču delam že dvajset let, igralci se med seboj dobro poznamo, zato so se vsi, ki sem jih povabil k sodelovanju, odzvali pozitivno in nihče ni niti za trenutek omahoval. Tudi zato, ker so, kot mi je potrdila večina njih, že sami razmišljali, kaj lahko storijo, da bi se naš svet vrnil v svoje tečaje. Vsi, ki so sodelovali, so svoje delo opravili prostovoljno in zanj niso prejeli plačila."

• **Koliko igralcev je interpretiralo pesmi?**

"Štiriindvajset igralcev, poleg koprskih še tržaški in novogoriški. Nabor igralcev, pripravljenih na sodelovanje, je seveda precej večji. Ker se projekt končuje šele čez leto dni, nameravam k sodelovanju povabiti igralce iz kranjskega gledališča in Ljubljane, pozneje tudi iz Maribora."

• **Kako je potekal maraton?**

"Polna dva dneva je Koroški radio pet minut programa pred vsako polno uro namenil branju poezije, maraton pa sta sklenila gostovanje koprskega gledališča na odru slovenjgraškega Kulturnega doma in po koncu predstave še moja interpretacija Pavčkove pesmi *Dober dan, življenje*. Ker živimo v svetu oglasov, v katerem tudi mir potrebuje nekaj reklame, sem sprva načrtoval, da bi maraton uradno odprla Horovitzova enodejanka *Indijc hoče u Bronx* v režiji Renate Vidič, vendar smo se pozneje z uredništvom Koroškega radia in predstavniki občine dogovorili, da ga predstava konča. Tudi Pavčkova pesem ni bila naključno izbrana za njegovo zaprtje, saj sem ga prav s to hvalnico življenju tudi odprl."

• **Vrniva se k mestu glasniku miru. Po svetu lahko naštejemo več kot osemdeset mest, ki se ponašajo s tem nazivom; ste razmišljali, da bi podoben projekt izpeljali tudi na radijskih postajah teh mest?**

"Prihodnji mesec se v ciprskem Morfuju na rednem letnem srečanju sestanejo predstavniki mest glasnikov miru, na katerem bodo Slovenjgradčani predstavili projekt *Pet minut do miru* in med drugim razpravljali o tem, da projekt izpeljemo tudi v drugih mestih glasnikih miru. V tem trenutku potekajo pogovori s Sarajevom, kjer naj bi projekt najprej izpeljali; to pomeni, da bi štiriindvajset pesmi, ki smo jih izbrali za slovenjgraški maraton, prevedli v bosanščino, na radiu pa bi jih interpretirali igralci tamkajšnjih gledališč. Po koncu maratona bi Gledališče Koper odigralo še predstavo *Indijc hoče u Bronx*."

• **Pred pogovorom ste mi povedali, da naj bi se projekt končal 23. oktobra prihodnje leto z mirovnim shodom. Lahko poveste kaj več o tem?**

"V tednu Organizacije združenih narodov naj bi Slovenj Gradec pripravil mirovni shod, na katerem naj bi se zbrali vsi igralci, ki so sodelovali pri projektu *Pet minut do miru*. Kako bi potekal shod, še nismo dorekli, želimo pa si, da bi Mestna občina Slovenj Gradec povabila vse sodelujoče umetnike, ki bi poslušalcem v živo prebirali poezijo."

> **"V gledališču delam že dvajset let, igralci se med seboj dobro poznamo, zato so se vsi, ki sem jih povabil k sodelovanju, odzvali pozitivno in nihče ni niti za trenutek omahoval. Tudi zato, ker so, kot mi je potrdila večina njih, že sami razmišljali, kaj lahko storijo, da bi se naš svet vrnil v svoje tečaje."**
>
> **Igor Štamulak**
> *igralec*

• **Upate, da bo branje poezije do takrat postalo dovolj zanimivo tudi za nacionalni radio, Radio Slovenija?**

"Želja po predvajanju maratona poezije na nacionalnem radiu je seveda velika, čeprav za velik dosežek štejem že to, da je projekt pod svoje okrilje sprejela komercialna radijska postaja, pa tudi to, da je bil projekt med poslušalci tako dobro sprejet." •

FOTO: TINA KROG

HNK Zagreb in SNG Nova Gorica sta v tem letu sklenila sodelovanje, ki vključuje izmenjave dveh predstav. Na začetku novembra je v Zagreb na gostovanje odpotovala priljubljena predstava 1973 iz gledališkega omnibusa programa EPK Dodekalogija 1972-1983, avtorskega projekta Tomija Janežiča. Prijazen sprejem zagrebškega gledališča in navdušenega občinstva je pokazal, da so nekatere vezi navkljub zgodovinskim preobratom močnejše kot vsa politika, o čemer govori tudi predstava 1973. HNK Zagreb bo v zameno v novogoriškem gledališču gostovalo s Schillerjevo Mario Stuart, psihološko pretanjeno in tragično univerzalno dramo, ki sodi med klasike svetovnega gledališkega repertoarja. Na velikem odru bo 15. decembra.

FOTO: NEJC FON, MEDIASPEED

Oktobrska premiera na malem odru SNG Nova Gorica Ženske v temi je temeljila na dramatizaciji istoimenskega romana priznane literatke Maje Haderlap, ki je po novogoriški premieri skupaj z igralci, režiserko Brino Klampfer Merčnik in dramaturginjo Nino Kuclar Stiković, ki je tudi avtorica dramatizacije, z zadovoljstvom zarezala v premiersko torto. Predstava je kljub zahtevni tematiki o mnogoterih družbenih krivicah skozi prizmo usod treh generacij žensk na avstrijskem Koroškem občinstvo nagovorila na neposreden in iskren način. Zgodbo, ki jo lahko prezrcalimo v mnoga manjšinska okolja in tudi širše, je občinstvo toplo sprejelo ter jo nagradilo z zasluženimi in dolgimi stoječimi ovacijami.

FOTO: SSG

Slovensko stalno gledališče je sodelovalo pri projektu Interreg Play the Climate - Kako govoriti o podnebni krizi?, ki ga je izvedla ekipa Caraboa Teatro. Projekt je obsegal pripravo desetih kratkih videoposnetkov, ki na ironičen in dostopen način obravnavajo vsakodnevne navade ter poskuse posameznikov, da bi zmanjšali svoj vpliv na okolje. Posnetke so organizatorji predstavili v Mali dvorani SSG na srečanju, ki so ga obogatili prispevki naravoslovcev, aktivistov in raziskovalcev na področju podnebnih vprašanj. Posnetki, v katerih nastopajo igralci Nicola Ciaffoni, Primož Forte in Nikla Panizon, so na voljo na spletni strani www.caraboateatro.com/play-the-climate, kjer obiskovalci lahko izračunajo tudi svoj ekološki odtis.

FOTO: TOMSŽ PRIMOŽIČ/MEDIASPEED

Začetek meseca je v koprskem gledališču minili v znamenju čakanja na Godota oziroma premiere in prvih ponovitev Beckettove igre Čakajoč Godota v režiji Jake Ivanca. Odlične igralske stvaritve Francesca Borchija, Maka Tepšića, Blaža Popovskega in Igorja Štamulaka (na sliki skupaj z ustvarjalci predstave in najmlajšim igralcem v predstavi, Leonardom Borchijem) ter besedilo, ki velja za prelomno v zgodovini dramatike preteklega stoletja, so prepričale tudi občinstvo, ki si po prvih odzivih sodeč želi na odru koprskega gledališča videti tudi zahtevnejše uprizoritve.

FOTO: SUZANA SRDIČ

V drugi polovici oktobra so se v Gledališču Koper začele prve vaje za Nicolajeve Monologe za Paolo Borboni. Ti združujejo izbor devetih monologov devetih (ne)navadnih žensk in prav toliko prostodušnih, humornih, vendar psihološko tankočutno izpisanih izpovedi, ki razkrivajo svoje notranje konflikte, strahove, hrepenenja in razočaranja. V enovit gledališki večer jih bo povezala režiserka Katja Pegan, odigrale pa jih bodo Anja Drnovšek, Tjaša Hrovat in Patrizia Jurinčič Finžgar. Premiera bo predvidoma maja prihodnje leto.

FOTO: SSG

Zabaven gledališki večer, koščck torte in druženje z igralci so bile sestavine prazničnega dogodka, ki ga je Slovensko stalno gledališče priredilo ob 50. ponovitvi komedije Prebrisane male laži. Predstava režiserke Nenni Delmestre je v enem letu prepotovala Slovenijo na uspešnih gostovanjih, ki se še nadaljujejo na valu velikega povpraševanja. Broadwayska komedija Joea DiPietra govori o iskrenosti v partnerskih in družinskih odnosih, a tudi o razlikah med generacijami v odnosu do vprašanja, ali je včasih bolj koristno kaj zamolčati. Protagonisti Nikla Petruška Panizon, Franko Korošec, Primož Forte in Tina Gunzek so delili torto z gledalci in osebjem gledališča.

Tantadruj je skupna mesečna čezmejna priloga treh primorskih profesionalnih gledališč. V času gledališke sezone izhaja vsako tretjo sredo v mesecu in sicer hkrati v Primorskih novicah in Primorskem dnevniku.

Izdajatelja:
Primorske novice, d.o.o. Koper, s.r.l. Capodistria
Cesta Marežganskega upora 2, 6000 Koper
Primorski dnevnik
Ulica Montecchi 6, Trst

Urednica in redaktorica: Maja Pertič Gombač
Soustvarjalci: Miha Trefalt (Gledališče Koper), Ana Kržišnik Blažica, Martina Mrhar in Metka Sulič (Slovensko narodno gledališče Nova Gorica) ter Rossana Paliaga (Slovensko stalno gledališče Trst)

Elektronski naslov: *kultura@primorske.si*
Skupna tiskana naklada: 28.000 izvodov.